

Hur skall det gå för kyrkan?

Människor skriver ut sig ur kyrkan. Kyrkans medlemmar tror inte som kyrkan lär. Prästerna litar inte längre på det som trosbekännelsen talar om. Detta framkommer både av undersökningar den senaste tiden och massmedia som påminner om hur det går utför för kyrkan från månad till månad. Har den lutherska kyrkan tappat sitt grepp?

Utskrivningarna från kyrkan har varit samtalsämnet nummer ett i många olika sammanhang. I Finland har man börjat fundera över varför kyrkan faller ihop. I folkkyrkornas Norden har inte medlemsflykten tidigare plågat de stora lutherska kyrkorna. År 2005 skrev 33000 personer ut sig ur evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Några talar om en utskrivningsboom. Det är i synnerhet fritänkarna som drivit på att man skall skriva ut sig ur kyrkan. Är detta verkliga orsaken? Många anser att det handlar om ett större fenomen som är typiskt för hela västvärlden. Sekulariseringen leder till att man skriver ut sig ur kyrkan.

Statistikerna vittnar att bottnet är öppet i den kyrkliga säcken. I vårt andliga moderland, Sverige, genom vilket reformationen även nådde Finland, skriver drygt 80 000 personer ut sig ur kyrkan varje år. Det är ca 1 % av medlemmarna. Där hör 77 % av folket till kyrkan, medan ca 83 % av finländarna hör till kyrkan.

Läcker som ett säll

I Norden handlar det om små förhållanden jämför med Luthers eget hemland, Tyskland. Där finns det ca 25 miljoner s.k. evangeliska kristna (landskyrkornas förbund EKD). Av dessa är drygt hälften lutheraner. Det är litet svårt att uppskatta det exakta

antalet, eftersom calvinisterna på grund av en tvångsunion i historien redan under en generation tillhört samma förbund. Ca 400 000 medlemmar skriver årligen ut sig ur de evangeliska kyrkorna i Tyskland. När Tyskland har ca 83 miljoner invånare, blir slutsaldot rent ut sagt skrämmande.

I Tyskland finns lika många katoliker som evangeliska kristna, dvs. ca 25 miljoner. Den stora religionslösa gruppen får sin förklaring av å ena sidan sekulariseringen och å andra sidan de två tyska staternas förening. När DDR införlivades med väst, fick Tyskland nästan 30 miljoner personer som hade skrivit ut sig ur kyrkan eller som var religionslösa.

Lutherdomen är sålunda krympande. I Tyskland minskar kyrkorna med ca 1,6 % årligen, i Sverige med 1 % och hos oss med ca 0,6 % varje år. Riktningen är entydig. Européernas oro för att kyrkorna minskar kan snart också drabba de finländska biskoparna.

De gamla protestantiska kyrkornas situation är likartad både i Europa och i USA. Vi har länge hört om kyrkorna i England (Church of England) att folket sekulariseras och kyrkor säljs. I England döps bara vart fjärde barn.

Orsaker av olika slag

Vad beror det på att man skriver ut sig ur kyrkorna? Ateister och fritänkare vill betrakta läget som sådant att upplysningen har burit frukt och att människorna ideologiskt och medvetet har blivit motståndare till allt vad religion heter. I praktiken handlar det om mera jordnära frågor. Människorna skriver ut sig för att de inte har någon personlig orsak att bli kvar i kyrkan.

En finländsk undersökning angåen-

de orsakerna till att man skriver ut sig ur kyrkan avslöjar att de som skriver ut sig inte hänvisar till stora ideologier. 77 % av dem som skrivit ut sig konstaterar endast att det inte är någon idé för dem att stanna kvar i kyrkan. De förhåller sig likgiltigt till kyrkan och t. ex. kyrkoskatten, dvs. något hundratal euro per år, är en tillräcklig orsak att skriva ut sig (så Kati Niemelä, red.: *Vieraantunut vai pettynyt?*).

De principiella orsakerna till att folk skriver ut sig ur kyrkan förefaller mindre framträdande. En kyrkokritisk hållning kan noteras hos bara ca 11 % av dem som skriver ut sig. I Finland handlar det dessutom främst om unga vuxna, vars livssituation motiverar till en granskning av medlemskapet, och varför inte också en liten ekonomisk fördel.

Media vill se att människors uppfattning om religion blir mera fri. Många redaktörer tycker att det religiösa fältet blir mera brokigt och att människor övergår från en steltnad lutherdom till mera intressanta former för religiositet. Denna uppfattning får inte stöd av forskningen. Idéer står nu inte högt i kurs och ideologierna intresserar i synnerhet inte unga människor.

På likgiltighetens villkor

De som skrivit ut sig ur kyrkan ansluter sig inte till fritänkarorganisationer och sannolikt inte heller till någon annan idé eller religion med hög profil. Sådana tider har passerat redan på 1960-talet. Det är främst likgiltigheten som är det centrala motivet hos dem som skriver ut sig. I stället för kyrkan har man fått livets karneval. Fromheten har främst hos de unga ersattas av ett horisontlöst festande.

Det mest centrala motivet är likgiltighet för kyrkans budskap och undervisning. Den unga generationen anser inte att kyrkans undervisning motsvarar deras världsbild i något avseende. De anser att det inte är nödvändigt att följa föräldrarnas religiösa

traditioner.

Statistiken påminner dock om att dessa attityder i alla länder gäller endast dem som lämnar kyrkorna, vilket hos oss på årsbasis alltså gäller mindre än 1 % av kyrkans medlemmar. Mera allmänt sagt anser 62 % av människorna i Finland att de betraktar sig som religiösa. I Sverige är motsvarande tal bara 37 %. Sådana siffror utgör underlaget för att försöka bedöma framtiden.

Hur skall det gå för kyrkan? Många svar på den frågan finns och programförslagen tävlar med varandra. Inom kyrkans ledning finns en gruppering som anser att bara en öppen liberalisering kan rädda kyrkan. Lutherdomen måste enligt dem anamma den omgivande kulturens värderingar för att den skall duga för vår tids människor. Utgående från Bibeln kan man säga att kyrkan inte förnyas av något annat än av evangeliet. Ingenting i världen talar nämligen för att mänskligheten skulle ha blivit bättre och skulle sträva efter kärlek i högre grad än under Paulus' eller Luthers tid. En ärlig granskning av vårt liv och vår tid påminner oss om att den bedrövliga människans enda hopp i detta liv är att möta Gud ansikte mot ansikte. Var och en av oss måste stanna inför den Herre som själv är sanningen och kärleken.

I andlig mening har kyrkan endast ett budskap. Kyrkan förkunnar ett evangelium som skänks åt syndare, en hel och full förlåtelse. Ingen annan förkunnar detta. Ingen annan har intresse av att erbjuda Kristus, som bär deras synd som själva är förlorade på grund av sina synder. Detta budskap förändras inte om inte världen plötsligt blir himmel och människan god. Så länge vi lever delaktiga av denna snåla och själviska värld, har vi inget annat hopp än vår Frälsare. Därför finns kyrkans förnyelse bara hos Honom.

Timo Eskola